

jest charakterystyczna zmiana biegu rzeki Białej. W rejonie Krupnik występuje wzgórze o przebiegu osi NW-SE, które uznano za oż. Do form akumulacji wodnolodowcowej, które występują w północno - wschodniej części arkusza Białystok należą również tarasy kemowe, rozwinięte przy zboczach wysoczyzn i na obrzeżu zagłębień.

Dominującą jednostką geomorfologiczną w centralnej i zachodniej części terenu jest płasko-falista wysoczyzna moreny dennej (130-150 m n.p.m.). Powierzchnia moreny dennej stanowi w większości tereny zurbanizowane. W ostatnich latach widoczna jest tendencja do zabudowy tej jednostki na krańcach północno-zachodnich miasta w rejonie Bacieczek i Fast. W obrębie równin moreny dennej występują niecki wytopiskowe. Wskazują one na udział procesów związanych z arealnym typem deglacjacji lądolodu środkowopolskiego. Większość z nich w różnym stopniu została włączona do sieci odpływu powierzchniowego. Największą formę wytopiskową stanowi obniżenie we wschodniej części miasta, zajęte przez zespół Stawów Dojlidzkich. W granicach miasta znalazła się jedynie część tego rozległego obniżenia, które daje początek rzece Białej. Głębokość tej niecki nie przekracza 10 m. Mniejsze niecki wytopiskowe występują głównie w północno- wschodniej części terenu i z nimi związany jest kręty bieg Dolistówki. Bardzo oryginalną formę wytopiskową, zajęta w środkowej części przez zbiornik wodny, było Jez. Bagno zajmujące centralną część obecnego Os. Zgoda. Obszar ten obecnie jest całkowicie zdegradowany w wyniku odwodnienia terenu. W dnie niecek lub w ich sąsiedztwie występują miejscami niewielkie pagórki moren martwego lodu. Południowo - zachodnia część omawianego obszaru w porównaniu z częścią północno - wschodnią odznacza się mniej urozmaiconą rzeźbą. Powierzchnia piaszczystej wysoczyzny kształtuje się tu niżej i rzadko przekracza 150,0 m n.p.m., a większość wzniesień to formy pochodzenia wodnolodowcowego – kemy. Strome zbocza wysoczyzny związane są z rozcięciami erozyjnymi Horodnianki i Czaplinianki. W strefach krawędziowych, gdzie odsłaniają się utwory nieprzepuszczalne glin i ilów zastoiskowych, występują liczne strefy źródliskowe z niszami erozyjnymi. Charakterystycznym elementem rzeźby obszaru Białegostoku są wyraźne obniżenia w powierzchni wysoczyzny morenowej, wykorzystywane są przez rzeki: Białą, Horodniankę, Czapliniankę, geneza części z nich może się wiązać z odpływem wód roztopowych. Współczesne doliny mają przebieg SW -

NE i są równoległe względem siebie. Poprzez sieć drobnych dopływów zbierają one wody z omawianego obszaru i odprowadzają je w kierunku północno - wschodnim do rzek Supraśl i Narew. Krawędzie dolin są strome, a ich głębokość dochodzi do 15 m. Z późniejszym rozwojem dolin rzecznych związane są tarasy akumulacyjne o wysokości względnej 2 - 3 m nad poziom rzeki, Jest to prawdopodobny poziom dolin rzecznych z okresu ostatniego zlodowacenia.

Formy rzeźby i osady związane z działalnością lodowca zostały silnie przeobrażone w okresach późniejszych, zwłaszcza w warunkach mroźnych klimatów towarzyszących ostatniemu zlodowaceniu. Sytuacja ta sprzyjała powstawaniu równin piasków eolicznych oraz pagórków wydmych. W granicach miasta i w jego bliskim sąsiedztwie stwierdzono kilka niewielkich pól wydmych. Najciekawsze formy tego rodzaju są obecne w Lesie Antoniuk. Duże znaczenie miały też procesy erozji, wietrzenia i transportu osadów, związane z okresami ociepleń w interstadiale eemskim i w holocenie. Wszystkie te procesy łącznie doprowadziły do znacznego złagodzenia rzeźby przez denudację zboczy i wyniesień oraz akumulację pokryw deluwialnych, aluwialnych i organicznych w zagłębieniach terenu.

Na wysoczyznach morenowych są obecne obniżenia o charakterze linowym, najczęściej o podmokłym dnie, które łączą często niecki wytopiskowe z systemami dolin rzecznych. Formy te określane jako dolinki denudacyjno-erozyjne, stanowiły pierwotnie głębsze rozcięcia erozyjne, które zostały później wypełnione osadami deluwiów, a miejscami torfami.

Obniżenia rzeki Białej w dolnym biegu, rzeki Horodnianki i Czaplinianki mają dobrze uformowane tarasy zalewowe, jednakże część równin aluwialnych jest przykryta obecnie torfami. Fragmenty starszych tarasów nadzalewowych lub reliktowe fragmenty wysoczyzn zachowały się miejscami o formie w ostańców erozyjnych. Obszary dolin rzecznych, dolinek denudacyjnych oraz wytopisk, w których długotrwała akumulacja bagienna doprowadziła do odłożenia pokryw torfowych i torfiastych, tworzą obecnie równiny akumulacji biogenicznej. Obszar dominacji takich równin związany jest z doliną (pradoliną) Supraśli, która tworzy wyraźną odrębną jednostkę geomorfologiczną w północnej części terenu. Tylko fragmenty tej jednostki znajdują się w granicach miasta w rejonie Zawad.